

DE ISEGHEMNAAR

Katholiek weekblad voor Iseghem en omliggende
VOOR GODSDIENST, TAAL en VADERLAND

Versijnt elken Zaterdag
10 ct. per nummer
Abonnement 6 fr. 's jaars.

DRUKKER-UITGEVER :
J. DE BUSSCHERE-BONTE, Rousselarestaat, 95.

AANKONDIGINGEN :
Notarieele en andere 0,20 per regel.
Tusschen Stadsnieuws 0,50 per regel.

Waarom moet de Universiteit te Gent vervlaamscht worden.

Bergmans en Daalmans zaten samen in een trein en hadden dezelfde reis af te leggen. Nadat zij uitgepraat waren over den staat van hunne gezondheid en over het slechte weer, viel het gesprek al dadelijk op de Vlaamsche beweging, een onderwerp dat altijd aan de orde van den dag is.

Bergmans noemt zich een overtuigden demokraat, een gloeienden vaderlander. Daalmans is een flamingant, dat wil zeggen, iemand die begrijpt dat het Vlaamsche volk niet enkel stoffelijke noodden, maar ook verstandelijke behoeften heeft, en inziet dat de verstandelijke behoeften van het geheele volk slechts kunnen voldaan worden door opbeuring van de moedertaal. We zullen beiden dan ook onder die benaming aanduiden in de gedachtenwisseling die tusschen hen plaats vond.

Demokraat. — De flaminganten drijven het tegenwoordig toch al te ver. Zij gaan de eenheid van het land nog in gevaar brengen. Vonden we maar spoedig een oplossing voor die lastige Vlaamsche kwestie!

Flamingant. — Gij erkent dus dat er een oplossing noodig is. Kent gij er een betere dan die der Flaminganten.

Demokraat. — Zeker moet de Vlaamsche kwestie opgelost worden. Dat is maar recht. Het Vlaamsche volk moet in 't Vlaamsch bestuurd, onderwezen en gevonnist worden.

Flamingant. — Juist, dat staat zoo sedert meer dan 30 jaren op alle politieke programma's.

Demokraat. — Ja maar, ik meen het ernstig. Ik wil dat vooral uit eerbied voor den minderen man, die weinig of geen Fransch kent. Niets is meer vernederend voor den Vlaamschen boer, werkman of kleinen burger, dan zich te hooren afsnauwen door een ambtenaar die geen Vlaamsch kent, of voor de rechtbank, zaken die hem aanbelangen, te hooren behandelen in eene taal die hij niet verstaat. Zulk een Vlaming voelt zich in zijn land niet thuis en in tijden van gevaar kan zijne vaderlandsliefde eerder aan 't wankelen gebracht worden dan die van een burger die geëerbiedigd wordt. Dat hebben we onder den oorlog ondervonden.

Flamingant. — Goed zoo. Daar herken ik in u den demokraat en goeden vaderlander. Maar stel u nu ook voor dat de « minderman » in België een getalsterkte van 3.200.000 personen vertegenwoordigt die enkel Vlaamsch spreken, ongetreft de 900.000 Vlamingen, die buiten hun moedertaal ook wel Fransch kennen, doch de meesten slechts een brokje Fransch.

Demokraat. — Ge doet goed daarop te wijzen. Buiten de rijke menschen spreekt men inderdaad doorgaans Vlaamsch in Vlaanderen.

Flamingant. — Welnu, om al die menschen in 't Vlaamsch te besturen, te onderwijzen, te vonnissen en politiek te leiden, en ook om de wenschen der Vlamingen in het leger te voldoen, hebben

we duizenden ambtenaars, leeraars, rechters, advocaten en officieren, enz. te kort en slechts door de langdurige rechtstreeksche of onrechtstreeksche werking van een Vlaamsche Hoogeschool kunnen we die bekomen. Dus kan de Vlaamsche kwestie in een dag niet opgelost worden.

Demokraat. — Jawel, ik ben niet tegen een Vlaamsche Hoogeschool. Maar waarom laat men de Fransche Universiteit te Gent niet voortbestaan. Waarom richt men geen Vlaamsche Hoogeschool op te Antwerpen?

Flamingant. — De Universiteit te Gent is het werk van vele jaren. Die gebouwen, laboratoria, klinieken, verzamelingen en boeken hebben veel geld gekost. Een nieuwe Universiteit te Antwerpen zou dus ook veel geld kosten; voor den oorlog reeds raamt men de kosten op meer dan 10.000.000 frank, thans zou dat wel 30.000.000 frank zijn. We hebben waarachtig geen geld te veel. En die 30.000.000 fr. kan men beter besteden aan den wederopbouw van het land, aan de rechtmatige vergoeding voor de oudstrijders en andere spoedeisende werken. Daarbij het zou te lang duren, eer zulke nieuwe Universiteit van al het noodige voorzien is gelijk die te Gent. En de Vlamingen hebben geen tijd te verliezen.

Demokraat. — Als demokraat moet ik toegeven dat er waarheid in uwe woorden ligt. En toch vrees ik, dat de vervlaamsching der Hoogeschool te Gent de eenheid van 't land in gevaar zal brengen, dat die Universiteit een voorpost van Duitschland wezen zal.

Flamingant. — Indien de Vlaamsche Universiteit te Gent de eenheid van 't land in gevaar brengt en de Deutsche politiek dient, zal zulks ook het geval zijn met de Vlaamsche Universiteit te Antwerpen, die ge wel aanneemt. Uwe opmerking is dan ook niet ernstig gemeend, denk ik. Verwar ook eenheid niet met eendracht. Ik geloof dat de eendracht beter zal gediend zijn door een stelsel van gelijkheid, zooals de vervlaamsching der Universiteit te Gent.

Demokraat. — Ja, voor gelijkheid ben ik ook.

Flamingant. — Welnu, toen dat gij het zijt met deden en niet enkel met woorden. In België zijn twee Universiteiten van den staat: die te Gent en die te Luik. De helft van 2 is 1. Dus moet de Universiteit te Gent Vlaamsch zijn en die te Luik Fransch. De Universiteiten te Leuven en Brussel zijn vrije Universiteiten. Daarin heeft de Staat niets te zien, de Kamer heeft dus geen wetten te maken voor die Universiteiten, die ook Fransch zijn. Is dus 1 Universiteit (Gent) op 4 Vlaamsch, dat is niet te veel. In den geest van de wetgevers van 1835 die de wet op het hooger onderwijs maakten, was de Universiteit te Gent bestemd voor het Vlaamsche land en die te Luik voor de Waalsche landstreek. Ongelukkig werd het onderwijs te Gent van 1835 af in het Fransch gegeven; het middelbaar onderwijs dat in 1850 werd ingericht, was er niet beter aan toe; het heeft lang geduurd eer er in den toestand voor de Athenea, de kolleges en de middelbare scholen eenige verbetering kwam.

Hebt gij er wel ooit over nagedacht welke schade het Vlaamsche volk daarvoor op verstandelijk gebied geleden heeft,

hoeveel goede krachten er verloren gegaan zijn? Weet ge wel dat de statistieken bewijzen dat de Vlaamsche studenten die ter Hoogeschool aankomen, door den band 2 jaren ouder zijn dan de Waalsche? Welk tijd en geldverlies voor de Vlamingen! Vergeet ook niet, dat ontelbare rijkbegaafde Vlaamsche jongens nooit op de Hoogeschool geraakten, dat zij ontnodigd hun studien in het kollege reeds lieten steken, omdat zij in het Fransch niet vooruit konden. Hoe die schade te herstellen? Beschouw maar eens den toestand van het technisch onderwijs in het nijverheids-, landbouw- en vakonderwijs. In de technische scholen leert men nieuwe, sneller werkwijzen toepassen. Een werkman die technisch onderwijs gehad heeft, brengt meer voort dan een ander, en verdient dus ook hooger loonen. Welnu, in Vlaanderen is het technisch onderwijs zeer ten achter. Waarom? Wel, het technisch onderwijs steunt op wetenschap en deze kan slechts indringen door middel van de taal die het volk goed verstaat. De leeraars in de natuurkunde, de scheikunde, de wiskunde, de ingenieurs kunnen den grootsten invloed hebben op het technisch onderwijs, maar dan moeten zij de taal van 't volk kennen. Dat was 't geval niet in de Vlaamsche landstreek. Zoo komt het dat er in 't Walenland in de technische scholen jaarlijks 6 maal meer einddiploma's uitgekeerd worden dan in 't Vlaamsch land. Hoe zullen we onzen achterstand inhouden, indien we geen Vlaamsche Hoogeschool krijgen, met het grootsch mogelijk getal studenten?

Demokraat. — Gij spreekt me daar een heele redevoering uit!

Flamingant. — Ja, dat is noodig om u tot mijn zienswijze over te halen. Maar ik heb nog niet gedaan. Mijn gevolgtrekking is...

Demokraat. — Ik voel ze komen. Ge wilt de Vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool als herstel voor de schade die de Vlamingen 80 jaar lang geleden hebben en gij wilt zoo veel mogelijk Vlaamsche geleerden vormen.

Flamingant. — Het verheugt me dat ge mijn redeneering zoo goed gevat hebt, maar ik doe u opmerken dat het toch maar een gedeeltelijk herstel voor de geleden schade wezen zou. Sommigen wanen dat een Vlaamsche Universiteit te Antwerpen de Vlamingen voldoening geven zou. Zulke oplossing is blijkbaar in strijd met het gelijkheidsbeginsel. Een Vlaamsche Universiteit te Antwerpen zou het vertrouwen der Vlamingen niet hebben. Zij zou veel minder studenten lokken dan een Vlaamsche Universiteit te Gent. Blijf ten andere de Fransche Universiteit te Gent bestaan, dan zou deze een voorsprong hebben op de Vlaamsche Universiteit te Antwerpen. Immers, ik herhaal het, het zou lange jaren duren, eer Antwerpen alles zou bezitten wat Gent reeds lang bezit (laboratoria, instrumenten, enz. enz.). Die omstandigheid kan voor gevolg hebben dat vele studenten niet naar Antwerpen zouden gaan. Daarbij, sommige jonge lieden uit Oost- en West-Vlaanderen zouden naar de Fransche Universiteit gaan, omdat die dichter bij hun woonplaats ligt. De Universiteit te Antwerpen vergeleken met een Vlaamsche Universiteit te Gent, zou dus het maximum kosten medebrengen en het minimum

studenten hebben; dat zou dwaas zijn en vele menschen die wel een Vlaamsche Hoogeschool willen, maar niet te Gent, verdenk ik ervan heimelijk den wensch te koesteren dat er zoo weinig studenten mogelijk naar de Vlaamsche Hoogeschool zouden gaan.

Ik heb u gezegd welk ons doel is. Keurt ge dat doel goed, dan moet ge ook onze oplossing aannemen, want ze is de eenige waardoor dat doel op de snelste wijze kan bereikt worden en dan zal 't nog jaren duren.

Laat men een Fransche Universiteit te Gent voortbestaan, dan blijft de taalstrijd voortduren en hij zal een nog scherper karakter krijgen. De Fransche Universiteit zal een klasse-Universiteit zijn, een Universiteit voor de rijken; de Vlaamsche een Universiteit voor de zonen van boeren, werklieden (1) en kleine burgers. De Fransche Universiteit zou de gewilde vervlaamsching van bestuur en gerecht in den weg staan. Dat is dus geen oplossing. (t Vervolgt.)

Onze Boeren in Normandie.

(Brief van den E. H. Van Eecke, priester uit het bisdom Brugge, aalmoezenier der Vlaamsche boeren in Normandie.)

Het grootste getal onzer West-Vlaamsche boeren van de boorden van de Yperlee en den Yzer zijn gevestigd in Normandie in de departementen Seine-Inférieure, Eure, Orne, Calvados en Manche. Het is wonderbaar, hoe meestal die boeren, die moesten wegvluchten, alles achterlatende, op hoofden geraakt zijn. 't Is dank aan hun moed, hunnen ondernemingsgeest, en hunne werkzaamheid. Als zij mij hunne lotgevallen vertellen en welke moeilijkheden zij doorworsteld hebben om op vreemde bodem opnieuw te kunnen boeren, heb ik mij honderd malen gezegd: Ooze Vlaamsche boeren zijn een heldenras! In het departement Eure zijn er 700 gemeenten: op meer dan 500 zijn er Vlaamsche boeren. Ik bezoek zoo veel mogelijk de boeren van de groote helft der Eure en de boeren van den Orne. Die streek is zoo uitgebrekt als de provincie West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen te samen. In die streek zijn er van 2000 tot 2500 Vlaamsche boeren. Op stoffelijk gebied stellen het die boeren goed. Is het waar dat ons boerenvolk op kristelijk, zedelijk en taalgebied verbasterd zooals men in zekere kringen in België meent? Daar is tot nu toe, God zij gedankt, niets van. In de drie laatste maanden was ik hoogstens 10 dagen te huis. Vandaag 't huis bij den eenen boer, morgen bij eenen anderen boer, alle dagen twee, drie uren verder.

's Morgens in de kerk komen de boeren, boerinnen en kinders af en woen biecht, H. Communie, mis en sermoen bij. Ik zag hun wat zij in Frankrijk na te volgen hebben en bijzonderlijk wat zij niet na te volgen hebben, en dat in klunkende, Vlaamsche tale, en tot nu toe, ontervond ik niet dat de kerken van Normandie ontwijfd waren, omdat de Vlaamsche tale onder de gewelven weerklonk. Zondag 25 Januari, was er biecht, algemeene Communie, mis en Vlaamsch sermoen in de kerk van Pontandemar. Maar dan 100 boeren, boerinnen en kinders waren opgekomen van de omliggende gemeenten: St. Mars, de Blacerville, Fourmetot, Manneville sur Risle, Préaux, Sellaes, St. Germain en Toutainville. De Fransche geestelijkheid is voor mijne boeren van eene dienstwilligheid, goedheid en behulpzaamheid die tot voorbeeld strekken mag.

Ik was in 't geval in onderhandeling te moeten komen, nopens mijne boeren, met Hunne Doorluchtige Hoogwaardigheden Monseigneur Duchelotte, bisschop van Evreux, Monseigneur Bardel, bisschop van Sées, en Monseigneur Lemonnier, bisschop van Bayeux. Ik werd er ontvangen met eene goedheid en eene eenvoudigheid, dat ik mij zelven afvroeg, of ik in het Paleis was van een prins van de H. Kerk of te wel of ik in de Pastorij was van eenen eenvoudigen Vlaamschen boerenpastor.

Onder andere, zei mij, Monseigneur de bisschop van Evreux: Monseigneur l'aumônier, weet wel dat de poorten van mijn bisschoppelijk paleis altijd breed open staan om u te ontvangen. En ik antwoordde hem: Merci, Monseigneur, het is wel vriendelijk en Fransch. Bij den heer groot-vicaris

(1) Begaafde kinderen van werklieden moesten inderdaad ook door studiebeurzen in staat gesteld worden, hogere studien te doen. Dat is trouwens de bestemming van een gedeelte van het H. Hooverfonds.

van Bayeux, de Zeer Eerw. Heer kanunnik Kyrié, kreeg ik den volgenden raad: Mijneheer de aalmoezenier, zeg aan uwe boeren, dat zij moeten Vlaamingen blijven en het onmogelijke doen om hunne kinders Vlaamsch te leeren, 't is de beste waarborg voor hun geloof en hunne zeden.

En ik antwoordde: heer groot-vikaris, onnodig mij het tweemaal te zeggen en ik vroeg hem of ik dien raad aan de Belgische dagbladen mocht kenbaar maken. Ik kreeg voor antwoord: Wel zeker. Sedert twee jaar heb ik bij meer dan 300 boeren een dag overgebracht. Ik zie dat men op de hofsteden 's morgens en 's avond bidt; waar er kinderen zijn, zegt een der kinders het avondgebed op, luid in 't Vlaamsch; men bidt er voor en na eten. In Maart, Mei en Junimaand, vindt men er het beeld van den H. Joseph, O L. Vrouw en het H. Hert uitgesteld en versierd; het Kruisbeeld op de oereplaat; 's Zondags rapen onze boeren geen strooi van de aarde en zij wonen de H. Mis bij.

Aan al de pastors der parochiën van de helft der Eure en de Orne waar er Vlaamsche boeren verblijven, stelde ik nevens andere vragen, de 3 volgende:

1. Hoeveel VLAAMSCHEN BOEREN zijn er op uwe parochie, die den Zondag zonder nood, werken of doen werken op hunne boerderij?

2. Hoeveel Vlaamsche boeren gaan er des 's zondags naar de mis niet als zij de gelegenheid hebben?

3. Hoeveel Vlaamsche boeren zijn er op uwe parochie, die hun Paaschen niet houden als zij de gelegenheid hebben?

Hewel tot lof en ter eere van mijne Vlaamsche boeren, kreeg ik van al de pastors op die drie vragen het antwoord: GEENE. Ik zeg aan mijne boeren: In Vlaanderen halt gij de pastors aan de hand, die u alle Zondag in eigene taal over uwe plichten verwtijgen en vermaanden; wilt gij in Frankrijk dat heldenras van kristene Vlaamsche boeren blijven? die plichten moet gij uit eigene beweging en wilskracht indachtig blijven en volbrengen.

Onze Vlaamsche boeren zijn een heldenras en de eer van België door hun godsdienst en werkzaamheid. Wij verhoppen dat het Bestuur van België dat zal indachtig zijn en onze Vlaamsche boeren, die aan den Yzer en Yperlee alles achterlieten, onder 't bombardement der Duitsche zijnhonden, in het kort zal schadeloos stellen. Alle andere handelwijze ware wraakroepend en onvaderlandsch erbij.

KAREL VAN EECHE,
Aalmoezenier der Vlaamsche Boeren
in Normandië.

Gewetensonderzoek van de Boeren.

Hebben de boeren onder den oorlog fabelachtige sommen gewonnen?

Volmondig antwoorden wij dat de uitbating der hofsteden hier niet meer winst opgeleverd heeft dan zij regelmatig zou moeten opleveren, niet meer dan hetzelfde kapitaal en dezelfde arbeid in den handel en de nijverheid in gewone omstandigheden opleveren.

Reeds hoor ik er zeggen en alle die markten de boeren verzameld hebben en uitgewisseld van het einde van den oorlog? Maar men geeft meestal dat er een voortreffelijk kapitaal steekt in alles wat er aanwezig is op een hoeve, als dieren, voorraad, alaan enz.

Gerust mogen wij zeggen dat er voor den oorlog een kapitaal van 1500 tot 2000 fr. per Ha. stak in onze kassen en dit was gezonken na den oorlog op 500 tot 800 fr. per Ha. Een groot deel van het geld dat de landbouwers bezaten na den oorlog was dus niets anders dan een omzetting van hunne bezittingen in baar geld, omzetting die zoo schadelijk geweest is voor hen dat menigeen zou verzeeken aan al zijne winsten en dus zijn arbeid en opbrengst van kapitaal zou willen geven ware zijne hoeve in den toestand waarin ze was voor den oorlog.

Anderen hebben natuurlijk wel wat meer dan voor den oorlog doch zeker niet meer dan de opbrengst van hunne kapitalen zooals zij opbrengen in handel en nijverheid en het loon van de talrijke gezinnen die medehelpten aan de uitbating van de hoeve.

Wij weten zeer wel dat menigeen gedurende deze jaren heeft moeten van zijn kapitaal verleven, spijtig genoeg maar daarom kan hij re-

delijker wijze gesproken niet verlangen dat het met een ander ook zoo zou gesteld zijn. Ten anderen het is een feit dat niet alleen voor de landbouwers maar voor iedereen die kon voortbrengen, om het even op welk gebied en van welken aard, een goeden tijd beleeft heeft; over 't algemeen velen anderen hebben winsten opgestreken die niet te vergelijken zijn met hetgene de boeren gewonnen hebben. De belastingen op de oorlogswinsten zullen dat overigens klaar bewijzen hoewel men alles zal inspannen om de landbouwers 'nog wat af te persen.

Doch komen wij aan de woekerprijzen. Wat men vooral onze boeren ten laste legt zijn de woekerprijzen. Boter tegen 35 tot 40 fr. de kgr.; tarwe tegen 300 tot 400 fr. de 100 kg. aardappelen tegen 100 tot 150 fr. de 100 kg. De algemeene schaarschte aan levensmiddelen en benodigheden heeft de prijzen op eene buitengewone wijze hoog opgejaagd en de boeren hebben gedaan wat iedereen regelmatig doet. Zij hebben getracht hunne waren zoo duur mogelijk te verkoopen; de prijzen waren hoog, zeer hoog maar de prijzen van de landbouwvoorbrenghsels waren in evenredigheid niet hoger dan andere waren als b. v. koffie, zeep, klerstoffen, schoenen enz.

Daarnevens is er iets dat men meestal vergeet wanneer men spreekt over de duurte der landbouwvoortbrengsels tijdens den oorlog: de duurte heeft niet gansch den oorlog geduurd maar slechts de twee laatste jaren wanneer de schaarschte overgroot was en de boeren over 't algemeen voor wat de boter aangaat weinig konden voortbrengen. Doch wat men vooral vergeet is dat de boeren het overgrote deel van de voortbrengsels die zij tot eigen onderhoud niet noodig hadden en konden op de markt brengen, moesten inleveren naar het komitee of afstaan aan den vijand meer dan eens tegen — gezien de levensvoorwaarden — spotprijzen. Zoo in 1918 de tarwe tegen 35 fr. de 100 kg. de aardappelen tegen 14 fr. de 100 kg. enz.

Was het dan een zoo groote misdaad nadat zij een groot deel van hetgene zij konden verkoopen, ja zelfs in enkele gevallen na alles afgestaan te hebben wat zij te veel hadden — het is nog gebeurd dat enkelen zelf moesten aankopen — prijzen vroegen die in evenredigheid waren van de toen heerschende levensvoorwaarden? Waren die levensmiddelen in handen geweest van anderen dan boeren men had wat anders gezien. Zoo wij nu daarbij voegen dat de boeren hunne waren moesten verbergen om te ontsnappen aan de gestadige huiszoekingen der vijandelijke speurhonden, zoowel bij nacht als bij dag moesten werken om iets te kunnen inzamelen en dat zij, die voor een klein deel hunner voortbrengsels zulke hoge prijzen vroegen, uitzonderingen waren, of het slechts in uitzonderlijke gevallen deden dan mogen wij met volle recht het besluit trekken: de boerenstand heeft onder den oorlog eerlijk het vaderland gediend en mag fier den kop verheffen.

EEN BOER.

Buitenlandsch Overzicht

Duitschland.

Duitschland moet nu volgens het Vredeverdrag eene manigte groote en kleine heerschappen uitleveren die hun consensie niet zuiver en hebben wegens hunne handelingen in België en in Frankrijk. De officieuse Duitse Allgemeine Zeitung schrijft een hoofdartikel om te bewijzen dat zulks zoo goed of onmogelijk is. Kautsky zegt dat men in Duitschland niemand en zou vinden om de aanhoudingen te doen — 't en zou niemand willen!

De socialisten zijn de eenigste die in dat punt 't Vredeverdrag willen uitvoeren. De democraten, ja omtrent geheel 't duitse volk, opgemaakt door hunne gazetten, raden 't gouvernement aan volstrekt de uitlevering te weigeren.

In België en in Frankrijk kan men maar moeilijk begrijpen dat het duitse volk de dieven en moordenaars, die wij hier aan 't werk gezien hebben, nog zou willen beschermen. Hunne schelmstukken zijn hier bedreven, hier moeten zij gecondemneerd worden.

Holland, gelijk men weet, heeft geweigerd den keizer uit te leveren. De entente zal nu

Maar voor het altaar des Heeren riepen menige zielen: «Hoe lang nog, o Heer! hoe lang?»

En hij, de jonge martelaar, waar was hij naartoe? Wie zal van dat Paradijs spreken, in hetwelk hij was binnengevoerd, en waar eene moeder, die als hij voor het Geloof stierf, op hem wachtte?

II.

In het Landhuis van eenen Romein.

Eenige mijlen van Antiochie, op de helling van een boschrijken heuvel, die zachtjes naar het Noordoosten opsteeg, verhief zich het landhuis van Cornelius.

De natuur had deze plaats met zulk een wonder-schoon landschap omringd, dat de kunst maar weinig had mede te helpen. Er werd nietemin, dank aan onbepaalde rijkdommen, gebruik gemaakt van al hare hulpmiddelen om het huis van den rijken Romein te versieren.

Aan den voet des heuvels, langs het Zuidwesten, stroomde de Orontes; verder zag men de gebouwen der stad die, bij een helderen dag, blonken in het zonnelicht.

Lustboschjes, groeiende evenals de natuur ze geplant had, gaven aan het domein het voorkomen eener hedendaagsche warande: beneden deze afzonderlijke boschjes schoot een dicht woud met eeuwenoude boomen ten hemel op.

Aan het uiteinde van het woud stond het landhuis. Van voren, naar het Zuidwesten, bemerkte men een tamelijk hoog gewelf, steunende op pilaren van Corintische bouwstijl. Voor deze zuilengang, verheven zich hier op daar zandhoogen, waar wandelwegen, door ruzen- en leliënperken afgescheiden, over en langs heen-kronkelden. De helling naar de warande was met allerschoonste heesters beplant en met bloemen overdekt, die allengskens schenen weg te

eene nieuwe nota zenden, en 't schijnt dezen keer met dreigementen bij, van Holland op zee te blokken, en de diplomatieke betrekkingen af te breken. Dit laatste wordt door Ruter gelogenstraft.

In alle geval, keizer en kroonprins zijn nog 'tenden hunne onrust niet.

Frankrijk.

Clemenceau gaat op reize, naar Egypte, naar Indie, naar Japan. Een der hoofden van de Egyptische nationalistische partij heeft hem geschreven dat ze hem daar aanzien als engelschgezind, en dat zijn leven daar in gevaar is.

Wat van meer belang is: 't schijnt nu zoo goed als zeker dat de diplomatieke betrekkingen met het vaticaan gaan hervat worden. Men spreekt van Mgr. Nicotra als pauselijke gezant in Parijs. De verstandige elementen in Frankrijk begrijpen van langs om beter dat het afbreken van die betrekkingen aan hun land niets anders dan nadeel berokkend heeft.

Rusland.

Men meldt uit Dorpat dat omtrent al de voorloopige handelingen voor eenen duurzamen vrede met Estland geëindigd zijn. Nu zouden de Soviets ook met Polen willen wapenstilstand hebben en vrede sluiten.

Hongarie.

Hongarie is koningsgezind, z'en willen daar van geen republiek weten. Eerst was er spraak geweest van aartschertog Joseph van Oostenrijk, doch de bondgenooten willen van geen Halesburgs hooren. Nu wordt Hertog Adolf von Teck voorgesteld, broeder van koningin Mary van England. Binst den oorlog was hij met onze bondgenooten. Zijn oudste zoon Joris was luitenant in het engelsch leger, en kwam in onze stad met de eerste engelsche soldaten in 1914. Hij vernachtte bij den Heer Remi Vandeputte.

Adolf de Teck, die binst den oorlog aan zijnen duitse titel verzaakte, en door den koning markgraaf van Cambridge genoemd wierd is Magiër of Hongaar van afkomst, hoort tot den oudsten hongaarischen edeldom, en heeft veel kans tot koning uitgeroepen te worden.

Binnenlandsch Overzicht. DE KAMER.

Storm op zee! — Weet ge in wat de kamerbedrijvigheid bestaan heeft, binst de vorige week — in het huilen en roepen. En tegen wien? ... Tegen het Vlaamsch! ...

De liberale franskljonsche pers had voorspeld, dat het voorstel Van Cauwelaert-Huyshouwer tot ver Vlaamsching der Gentsche Hoogeschool niet gemakkelijk zou van stapel loopen.

De kamerheeren zaten te schrijven of gazetten te lezen — maar zie een vlaming — een katholiek begint zijne taal te spreken — en pardaf het spel begint. De liberale heer Braun van Gent vond het «crimineel» Vlaamsch te spreken, als men fransch kent — de socialist Branquart riep: «'t lijkt ons of we hier in een vreemde Kamer zitten — en de socialist Hebin (spuwer van stijl) schreef, en riep tot onzen Frans Van Cauwelaert «Gij wilt den burgeroorlog».

Zoudt ge niet zeggen! Wat een burgeroorlog omdat de Vlamingen hun taal spreken in de Kamer! Welk een pretentie! Gezel Branquart stelde aan de Walen voor met hen de kamer te verlaten.

Die mannen weten niet dat er in België 4 1/2 miljoen vlamingen zijn en dat die mensches het heel ben zijn voor niets gerekend te worden in hun eigen land. Welke domnigheid spreken van een vreemde kamer omdat de vlamingen hunne taal spreken. Omdat eenige heeren franskljons en Walen geen Vlaamsch verstaan of er niet moeten van weten; ze spreken van een «vreemde» Kamer. Maar wat moeten wij vlamingen zeggen! Wij vlamingen hebben dan een vreemd parlement, een vreemd leger, een vreemd bestuur, 't een vreemd gerecht en een vreemd onderwijs. En al die heeren die nu spreken van «vreemd» parlement, omdat zij geen Vlaamsch verstaan. Ze vinden geen woordje afkeuring voor zulken onrechtvaardigen toestand. Het walgelijke van veel onrecht in Vlaanderen berust hierin, dat dit onrecht gewettigd is.

De sterkste groep om tegen de vlamingen te huilen is de rechte linkerzijde. In het algemeen doen de Vlaamsche socialisten niet mede met hunne walsche vrienden. 't Zoo dwaas zijn ook 't Dat

smelten in de natuurlijke groente des heuvels.

De voornaamste poort leidde tot het atrium, of de voorkamer. Deze zaal was versierd met beeltenissen, welke stonden te prieken in kleine missen, in de muren uitgehoud. De vloer was een wonder van plaveiwerk, zoo kunstig was hij uit veelkleurig marmer aangeleid. Rondom het atrium liep een zuilengang, waar een aantal deuren, welke openden op eene menigte van kamers, in uitkwamen.

Door het atrium gaande, kwam men in het perystilium, waar twee gangen naartoe leidden. Dit perystilium bestond in een slag van hofken, omringd van pilaren, waarbinnen de triclinum, of eetzaal, was. Juist in het midden van het hofken weld eene bron op van welriekend water, dat nederregende in eenen bak, dien men impluvium hiet.

Rond dezen fonteinbak, of impluvium, was de grond overdekt met gras. Daar stonden een aantal vaten op, waar boomkens en bloempjes in groeiden en geurden. 't Was al groen en frisch wat men hier zag en rook. Ja, tot rondom de pilaren, kronkelden er slingerplanten, die in dikke, wiegelende trossen afdingen.

Van in de eetzaal kon men gaan tot eene menigte kamers, welke bestemd waren voor familieleden en bezoekers. Eene groote zaal, waar de staatsmannen in vergaderden, prijkte aan het einde van den hof. Al deze plaatsen waren derwijze gebouwd, dat zij aan alle kanten uitzicht gaven op de bekoorlijkste panoramas.

In de slaappalen kon men geen het minste gerucht hooren. Bovendien waren er nog badkamers om te zwemmen en zich te wasschen. Men vond er ook een gymnasium, om het lichaam te oefenen, alsmede eene boekerij, voorzien van de keurigste werken der voornaamste schrijvers, zoowel Romeinsche als Grieksche.

belet niet, dat de Standaard van Vrijdag, beweerde dat Gezel Dierckens medehulde tegen het Vlaamsch spreken. Zou dat venje niet weten, dat de Vlaamsche arbeiders het meest lijden onder het regien van de verfransching of doet hij misschien mede aan democratie?

De liberale linkerzijde heeft 't zijn Braun, Mecheleinck, Van Hoegaerde, Devezze, Crick: die kunnen met hun walsche konfraters het Vlaamsch niet rieden en houden aan «de foyer de culture» van Gent.

Frans Van Cauwelaert de leider der katholieke Vlaamsche groep, riep «Gij kent het Vlaamsche volk niet, gij leeft er niet mede». In de rechterzijde zijn er ook een paar verwoorde walen: zooals een Mabille en Winandy.

Ja er is iets veranderd. De vlamingen zijn een macht geworden in de Kamer. Het gaat er nog stuiven.

De ondervraging van M. Marck.

Ja we zijn zeer tevreden over de ondervraging van M. Marck, katholieke volksvertegenwoordiger. Hij, als advocaat en gewezen lid van 'het' recht in oorlogstijd was ten volle op de hoogte. Na zijne reis in Duitschland om ons bezettingsleger te bezoeken, kon hij vaststellen deze wraakroepende feiten voor de vlamingen: dat er geen burgerlijke rechter zeteld, dat de meeste krijgssanditoren geen Vlaamsch kennen — dat vele betichten door klerken en gendarmen verdedigd worden, met een woord, dat de vlamingen behandeld worden als vreemdelingen. Minister Vandevelde moest getuigen dat de feiten juist waren — en hij voegde erbij «die toestand is niet onwettelijk» — Het kan ons weinig schelen dat zulke toestand wettelijk of onwettelijk heet — die schande voor België hoeft op te houden. Het moet uit zijn met onze jongens te oordeelen ofte veroordeelen door rechters die ze niet verstaan en ze te vonnissen zonder verdodiger.

Artikel 310: Ontwerp voor de bescherming der syndikale vrijheid.

De ministers Delacroix en Wauters hebben Dinsdag voormiddag volgend ontwerp ingediend bij de kamer van Volksvertegenwoordigers.

Art. 1. — De syndikale vrijheid d. w. z. de vrijheid van vereeniging voor de studie, de verdediging en de ontwikkeling der beroepsbelangen wordt gewaarborgd.

Art. 2. — Niemand kan gedwongen worden tegen zijn wil deel uit te maken of op te houden deel uit te maken van een syndikaat.

Art. 3. — Wie het lidmaatschap van een syndikaat aanneemt, verbindt zich te onderwerpen aan het reglement van dat syndikaat, alsook aan de besluiten en actien, krachtens dat reglement genomen.

Art. 4. — De syndikaten kunnen hun leden aanzetten eene werkplaats te verlaten, op voorwaarde van de gebruikelijke verwtijging, zoodra één of meerdere werklieden van een ander syndikaat, ofwel nietgesyndikeerden, aannemen om er te arbeiden op voorwaarden, afwijkend van die, welke door de leden van het syndikaat gekregen zijn.

Art. 5. — Zullen geestraft worden met gevangenis van acht dagen tot eene maand of met eene boete van 20 tot 200 fr., alle werklieden, bedienden, aannemers die zich vergrepen hebben aan de syndikale vrijheid door ten aanzien van bepaalde personen zich schuldig te maken aan mishandeling, geweldpleging of bedreigingen.

Art. 6. — Zullen geestraft worden met dezelfde straffen de werklieden, bedienden, bazen, aannemers van werk die het sluiten of de uitvoering van arbeids of huurovereenkomst zullen hebben afhankelijk gemaakt van de aansluiting of niet aansluiting van één of meerdere werklieden bij een bepaald syndikaat.

De Rustplaats der belgische bannelingen.

Het ministerie van Binnenland heeft besloten de onkosten op zich te nemen van het vervoer der personen, die een bezoek willen brengen aan de grafsteden van hun in ballingschap overleden bloedverwanten. Hooger genoemd ministerie zal hun kosteloos vervoer schenken.

Socialismus.

De goede ouders zeggen: Wij hebben kinderen die ons duurbaar zijn als het licht onzer oogen; kinderen; voor wie wij moeten zorgen en werken en bidden; kinderen die wij moeten opleiden in eer en deugd, als erfgenamen des Hemels; kinderen die ons leven veraangenamen en ons huis verhoerlijken.

De socialistische staat zou u de kinderen ongenadig uit de armen scheuren, en uwe schoonste kroon van het hoofd rukken.

Weg met de edele kinderliefde! Weg met de

In deze boekerij prijkte eene wondergroote kooi, waar honderden vogelen, schitterende van purper, en goud, en saffieren, in fladderden en zongen.

Rondom het landhuis groeiden heerlijke hoven, waarin de kunst al hare wonderheden had ten toon gespreid. Men zag er planten en boomen derwijze afgehaakt, dat zij alle mogelijke vormverscheidenheden aan het oog vertoonden. 't Was even alsof men de natuur had willen overtreffen, maar, eilaas! zooals het maar al te dikwijls in kunstwerken gebeurt, men had ze beledigd.

Dieper den hof in, geleek het een waar paradijs. Hier had de kunst wat zediger geweest, en de natuur slechts geholpen. Men vond er, nu eens schaduwrijke boschjes, die schitterden van vogelen, dan weder effene grasvlakten, waar beken door heenkronkelden of samen vloeiden in vijvers, wemelende van roode visschen, of nederstorten tot een bruisenden weterval. Tusschen bladeren en bloemen heen, blonk het van standbeeld op standbeeld.

Nog meer. Daar was een boschje in den hof te zien, waar eene dreef van heerlijke platanen rond kronkelde. Groeiende en bloeiende planten slingerden van boom tot boom, van tak tot tak, en overwelfden dermate de dreef, dat de zon er niet kon indringen. Daarbinnen waaide het steeds van eene verkwikkende lucht, en orgelde het van zangerig gevogelte, en murmelde het van kabbelende beekjes. Aangenamere plaats was er wellicht op aarde niet te vinden.

't Was dan ook hier dat, in de hitte des zomers, het huisgezin kwam rusten. De geur der bloemen bekoorde de zinnen, terwijl het geklater van 't water den slaap verwekte.

Wordt voortgezet.

EMILIUS

HISTORISCH TAFEREEL

uit den tijd der keizers Decius en Valerianus

249-260

door A. D. CRAKE, B. A.

naar het engelsch bewerkt door J. C. M. WEALE.

Ei mij! Daar schiet de luipaard met een machtigen sprong op den jongeling toe en slaat hem de klauwen in den blanke hals, dien hij openscheurt. Een wijl ziet men den woesten kop van den luipaard nevens het blonde kroezelhoofd van den jongeling. Men zegt dat eene siddering door de leden van den Stadhouder ging, en dat menige toeschouwer het hoofd afkeerde.

Bloed vloeide bij stroomen uit de breede wonde, en ververde den sneeuwvitten rok van Fidenatus met purperrood. Hij stond eene wijl recht, en geleek aan eene blanke lelie met roode strepen doortrokken. Eindelijk valt hij neder, als een jonge boom, door een forschen arm afgehaakt. Hij heft nog eenmaal de oogen ten hemel, murmelt een gebed voor zijne vervolgers, en sterft.

De menigte stroomde door de wijde uitgangen. Wedders telden hunne wafel of verlies, de straten weerklonken opnieuw van kreten en rollende rijen. De zon ging onder, die geschapene zon der jongeling niet meer zien zou; de maan vertoonde zich en bestrooide de wateren van den Orontes met haren zilvergans; de torens, de paleizen, de scheepsvloot blonken in hare stralen.

heilige ouderliefde! Dat is de kreet van het socialisme.

De redeloze dieren mogen voor hunne jongens zorgen; gij vaders en moeders, zoudt uwa hoogste vreugde, uwa duurbaarste schatten moeten derven;

Groote Branden.

Een groote brand heeft Maandag namiddag gewoed in het college van Marco-en-Barroel tusschen Rijsel en Roebais. Rond 2 ure namiddag zagen de leerlingen die op de speelplaats waren groote vlammen uit het tweede verdiep opstijgen. Het vuur zette weldra voort tot de slaapkamers van de leerlingen. Het bovenste verdiep is gansch vernield.

Tusschen dinsdag en woensdag ontstond nog een schrikkelijker brand te Nijvel. De staatsnormaalschool voor onderwijzers werd geheel vernield en 't ergste is dat er hier dood en gekwetst zijn. De brand is uitgebroken rond middernacht, de leerlingen werden uit hunnen slaap gewekt toen reeds een groot deel van het gebouw in laaie vlam stond.

Nadat de pompiers den brand overmeesterd hadden vonden ze de verkoolde lijken van drie leerlingen. Een professor is bezworen aan zijne brandwonden, en zeventien leerlingen zijn ook erg gekwetst.

RECHTBANKEN.

Assisen van West-Vlaanderen. — AFSCHUWELIJKE MOORD TE ROUSSELAERE. — Maandag werd de 1^e zitting geopend met de zaak ten laste van den genaamden Julien Bruwier, wever, te Eeghem, oud 23 jaar, en Marie Van Steenkiste, echtgenote Pamphiel D'Haene, huishoudster, 39 jaar oud, wonende te Rousseleere, beschuldigd de 1^e van beraamde moord, de 2^e van diefte en medeplichtigheid van moord.

Op 24 Maart 1919 werd de procureur des konings van Kortrijk verwittigd dat om 7 ure 's morgens in de Braemstraat te Rousseleere het lijk van Oscar De Raedt gevonden was. Het slachtoffer was door messtekken gedood.

Een eerste onderzoek bracht aan het licht dat Oscar De Raedt, die met zijne vrouw en zekere Marie Van Steenkiste in de herberg « Nouveau Passage », Dwoerstraat, te Rousseleere, woonde, den Zondag 23 Maart, rond 8 ure 's avonds, van huis weggegaan in gezelschap van Julien Bruwier en Pieter Van Steenberghe.

Volgens de verklaring zijner vrouw was hij rond 10 ure in dronken toestand te huis gekomen, had ruzie tegen haar gemaakt en haar geslagen. Zij was naar boven gegaan en dan, terwijl De Raedt met Bruwier, Van Steenkiste aan het klappen was, gevluht bij hare zuster waar zij den nacht doorbracht; 's anderendaags om 7 3/4 ure, had zij vernomen dat haar man dood gesteken was.

Op het slachtoffer werd slechts fr. 3.50 gevonden. Bruwier was verdwenen; zware vermoedens rustten op hem.

Op 31 Maart werd Julien Bruwier aangehouden te Wynghene, hij was heel in nieuw gekleed. Men vernam dat hij de week te voren twee hemden en een nieuw kostuum van 140 fr. had gekocht, dat hij zich ook te Brugge een nieuw paar schoenen van 80 frank en 10 dagen vroeger een militair kostuum voor 100 fr. had aangeschaft.

Op 5 April deed Pier Van Steenberghe, steeds aangehouden, aan den onderzoeksrechter beslissende verklaringen. Hij maakte namelijk bekend dat hij in het huis van Deckmyn, door Bruwier een boen-verwachten.

Bruwier, verklaarde dat het Marie Van Steenkiste was die hem gevraagd had om De Raedt te doen verdwijnen. Toen De Raedt ten gronde lag had hij hem twee brieven tusschen afgenomen en ze met het geld dat zij bevatten aan Marie Van Steenkiste afgegeven. Deze had hem dan, 60 fr. gegeven.

De vrouw De Raedt had ook gevraagd, zegt hij, haren man te doen verdwijnen en zou hem ook iets gegeven hebben.

Het is in deze omstandigheden dat ook tegen Marie Van Steenkiste een aanhoudingsmandaat werd afgeleverd, maar zij loochende de aangezegde feiten. Zij hield de herberg « Au Nouveau Passage » met De Raedt omdat de politie haar verboden had herberg te houden, deze was op naam van De Raedt. De opbrengst was om haar en hare twee kinderen en De Raedt en zijne vrouw te onderhouden. Het overige was voor haar; nooit werd er eenige rekening gehouden.

Door den voorzitter ondervraagd, verklaart Bruwier nog nooit gestraft geweest te zijn, maar bekend dat hij te Rousseleere en omliggende goede faam bezat. De herberg « Nouveau Passage », door het slachtoffer en Marie Van Steenkiste gehouden, was volgens hem de vergaderingsplaats van alles wat niet docht. Verder herhaalde hij zijne verklaringen die hij tijdens het onderzoek deed.

Marie Van Steenkiste, op hare beurt ondervraagd, loochte bijna alles. Zij had dikwijls woordenwisselingen met De Raedt, doch hij had haar maar éénmaal geslagen, en dit als hij dronken was. Nooit heeft zij aan Bruwier geld beloofd om De Raedt te vermoorden, want zij had geen geld en trok zelfs een hulpgeld.

Vervolgens werd M. Dr. Amey, van Rousseleere, gehoord, die de lijkshouwing van het slachtoffer gedaan heeft. Eerst had De Raedt een revolver met gewoerkogels geladen — ontvangen in het linker oor en vervolgens had de moordenaar hem de keel afgesneden met zulk geweld, dat het mes tot tegen den ruggraat was gedrongen.

De volgende getuige is M. De Brabandere, onderzoeksrechter te Kortrijk. Hij geeft ongunstige inlichtingen over het gedrag van Marie Van Steenkiste; de herberg werd verkocht door al wat slecht en gemeen was. Volgens deze getuigenis zou zij De Raedt hebben doen van kant maken omdat hij meer en meer meester wilde spelen in het huis-houden.

Sterfgevallen.

Verleden week is overleden den Heer Henri Soetaert, gemeenteraadslid en sedert 27 jaren Schepenen der gemeente Ledeghem. Hij is schoonbroeder van den heer Henri Vandekerckhove-Soetaert, landbouwer te Ledeghem, geboortig van Isegheem.

Zondag 2 Februari is alhier overleden den Heer Joseph Strobbe-Van Halst, hotelier en convoyeur, geboren te Emelghem den 2 Maart 1865. Gedurende den oorlog had hij het hard te verduren en de Duitschers deden bij hem menigmaal huiszochting. Dit is voorzeker de oorzaak zijner vroegtijdige dood.

Aan de achtbare families bieden wij onze innige deelneming.

Woensdag morgen zijn de pleidooien begonnen. M. Delescluze, procureur des Konings, ziek gevallen zijnde, was het M. VERVAET, substituit die hem verving en het rekwisitorium uitsprak. Zeer krachtig zonde het openbaar ministerie al de feiten der beschuldiging op en bewees dat de eerste beschuldigde Julien Bruwier zonder verontschuldiging was. Zeggen en beweren, zooals hij doet: dat hij gehandeld heeft onder den invloed der ophitsing van Marie Van Steenkiste en van het beloofde geld voor den manslag, zijn loutere voorwendsels om de straf te verzachten.

Wat Marie Van Steenkiste betreft, niet alleenlijk wordt hare plichtigheid vooruitgezet door zekere omstandigheden in haar gedrag ten tijde der misdaad en door de stellige beschuldiging van Julien Bruwier, maar ook nog en meest door zekere getuigenissen die hoegenaam geen twijfel laten, vooral doza van Demoulemeester, die hier koelbloedig en kalm is komen bevestigen dat Marie Van Steenkiste hem voorgesteld had Deraedt van kant te maken voor de som van 1,000 fr.

Het openbaar ministerie eindigde met te verklaren dat deze schromelijke misdaad niet mocht ongestraft blijven en deze ten opzichte van de goede orde en van de samenleving diende ten strengste betoogeld te worden.

Mr VAN CALOEN, van Brugge, droeg vervolgens de verdediging voor Julien Bruwier. Hij pleitte de verzachtende omstandigheden, Bruwier steeds be-weer hebbende dat hij gehandeld had zonder voorbedachtheid en onder den invloed der ophitsingen van Marie Van Steenkiste.

Daarna was het de beurt van Mr VAN LEYNSSEELE, van Kortrijk. Deze, trachtte de onschuld te bewijzen van Marie Van Steenkiste. Geene andere bezwaren, zegde hij, wegen op haar dan de verklaringen van den eersten beschuldigde en van Demoulemeester. Deze verklaringen zijn niet aannemelijk, ze zijn onwaarschijnlijk: indien Bruwier zegt dat Marie Van Steenkiste hem geld beloofd en gegeven heeft om de misdaad te plegen, het is alleenlijk om zijne plichtigheid te verminderen.

De verdediger eindigde met de vrijspraak van Marie Van Steenkiste te vragen.

Er werden acht vragen aan de verzwoornen gesteld. Bruwier werd plichtig verklaard aan vrijwilligen doodslag, met verzachtende omstandigheden voor zijnen jongen onderdom.

Marie Van Steenkiste als mededaadster door kuiperijen, met verzachtende omstandigheden door afwezigheid van voorgaande veroordelingen.

Bruwier werd veroordeeld tot EEUWIGDUREN-DEN DWANGARBEID; Marie Van Steenkiste tot 10 JAAR OPSLUITING.

Beurs van Brussel.

Belgie leening 1 ^e reeks	61.50
» 2 ^e reeks	61.60 tot 61.80
Schatkistbons	100.00
Nationale herstelling	95.60
Gemeente krediet 4 1/2 %	95.50
» 4 %	79.00
» 3 %	63.00

WISSELKOERS.

Parijs	98.50 tot 99.00
Londen	47.77 » 48.02
Koulen	14.50 » 16.50
Amsterdam	530.00 » 540.00
New-York	14.55 » 14.65
Italie	80.00 » 84.50
Madrid	228.00 » 232.00

WINKEL-ST-ÉLOI.

Verleden Zondag en Maandag gaf de Tooneelgilde « D'Engl en Vreugd » haar jaarlijkse avondfeest, op den spelwijzer stonden er drie stukken: « Vergeten en Vergeven » door Palmer Putman, drama in drie bedrijven, « Dood en niet Dood » blijspel in één bedrijf, en « De Avond voor den Wapenstilstand ».

De tusschenakten waren vervuld door stukken, gespeeld door onze katholieke fanfare, en door zang, met begeleiding van piano. Zware taak voorwaar, en lastig werk! 't Spel begon om 4 uren, en eindigde om 8 1/2. Die die stukken kent moet getuigen dat de keus goed was. Het drama is boeiend; te zeer realistisch en zelfs met een socialiste strekking zou men zeggen, maar men wordt al gauw gewaar dat de richting van 't stuk geheel loffelijk en zedelijk is; het werkt af in kristelijken zin; de eindruck is gelegen in de woorden van 't drama zelve: vergeeten en vergeven. De eerste klucht is wel, maar de tweede is prachtig en geheel hedendaags. Ook doet zij de ronde van Vlaanderen, en wordt overal met buitengewonen bijval opgevoerd.

Volk! Geheel Winkyl was daar, en nog vele vreemde liefhebbers, zooals eene tooneelgilde van 't omliggende met eene sterke afveerdiging, en menige andere toeschouwers, die zaal zat bomvol. 't Beste weere van de wereld. Helder maneschijn, geen koud; de wind en de regen waren voor nen keer 't huis gebleven. Iederereen is naar huis gegaan meer als voldaan. De rollen waren kloek gehouden, wel uitgewoerd en goed afgeteekend. Het zou onmogelijk zijn eene kritieke beoordeeling te geven over iedere rol in 't bijzonder; zelfs om niemand achter te laten, en om de nederigheid van onze brave spelers niet te kwetsen, zal ik niemand noemen, maar in 't algemeen moet ik bekennen, dat de opvoering iedereens verwachting overtroffen heeft. Men heeft hier niet te doen met beginnelingen in 't vak, maar met echte kunstvormle spelers, en 'k zegge rechtuit dat er daar meer als één zou gevonden worden, die eene haerlijke rolle zou vervullen in ievens eenen Vlaamschen Schouwburg van onze groote steden. Een bloempje wil ik vesten op iemand op wien er nooit niemand peist, die zelve onzichtbaar is, maar die eene lastige rol vervult, en doerzaak is dat alles goed van stapel loopt, 'k noeme den « inblazer ». Of hij gezweet heeft, en of hij nu blijde is! De kapping was sober, maar natuurlijk; de kostumen ofschoon niet rijk, leden geen opspraak; de verlichting wat primitief, maar ja, wat wilt gij! de gaze en de electriek en willen maar niet komen op de parochie. Iedereen nochtans verlangd er naar. De opschikking of de decor van den theater, volgens den tijd en de middels. 't Muziek vloeiend en gepast. 't Is verloren, 't muziek moet er zijn; 't verheft alles. En de Winkelnaars zijn fier over hun muziek; en met reden. De uitspraak der spelers bezorgd en geschaafd. In één woord een welgelukt feest. Wij nemen deze gelegenheid te baat om te bedanken al dezen die, 't is gelijk onder welk opzicht, het huane bijgebracht hebben, om dit prachtig avondfeest voor te bereiden, te leiden, in te studeeren en ten uitvoer te brengen.

STADSNIEUWS.

Zondag nacht rond 11 u liepen 2 dronken kerels zekere 19 jarige M. A. wonende Nederweg en de 18 jarige G. H. wonende Ameyestraat, luidkeels zingende in de Rousseleestraat.

De nachtpolice die hun aanmaande wat kalmte te wezen, werd onthaald op smaadoorden. Beide kerels werden dan bij den kraag gevat en tot hunne nuchterheid opgesloten.

Woensdag namiddag bemerkte Victor Pattyn, vluchteling, wonende op een der kamers van 't kasteel van M. de Baron Gillès de Pélichy, door het venster dat eene vrouw neergezeten aan den oever van de wal, zich langzaam liet in het water glijden. Hij verliet zijne kamer en 'snelde ter plaats en kwam juist op tijds; hij kon de vrouw nog bij de haren vastgrijpen en trok ze uit het water, dit in weerwil der ongelukkige die smaeke haar te laten sterven.

Het was eene 70 jarige vrouw, verblijvende in het onderlingengesticht alhier, die door Pattyn en andere toegesnelde personen, op eene kar aldaar werd teruggebracht.

Gisteren morgen werd door de gendarmen, een wagen geladen met 6000 k^e koper (oorlogsbuit) aangeslagen, langs de 'kalsijde van Isegheem naar Rousseleere aan Cachtem statie.

De geleider zekere C. T. wonende te Emelghem werd aangehouden.

De politie heeft hier gisteren morgen eenige honderden kilos koper en lood aangeslagen bij een voddenkoopman. Ook al oorlogsbuit.

Orde in de Statie.

(Ingezonden).

In het laatste nummer van De(n) Isegheenaar lazen we, hoe onze achtbare Heer Statieoverste wist de orde te doen eerbiedigen, en alle menschen van orde en tucht zullen instemmen met den verslaggever van die gebeurtenis, als hij den Heer overste om zijne houding looft.

Zou de Heer statieoverste dan ook niet eens zijn gezag of, als het in zijne bevoegdheid niet komt, ten minste zijn invloed doen gelden, opdat 's avonds bij het uitgaan der statie zwakkere personen geen gevaar loopen samengeperst te worden door de groote drukte, die somwijlen 'uitgeoeft' wordt. Daar is alles... behalve orde.

Zou Hij er ook kunnen voor zorgen, dat bij Zon- en feestdagen de menschen, die op zulke dagen wat in grooter getal uitreizen, wat rapper besteld worden en dat geen gevaar besta op den trein niet te komen bij gemis aan koepon.

BOOMTEELT.

Zondag 8 Februari. — Lessen over kweek van peer- en appelboom met vrije en gebonden takken — soorten volgens ligging — aard van grond en voor handel. Vorming der boomen — snoeiing en onderhoudzorgen.

KONINKRIJK BELGIË

MINISTERIE VAN FINANCIËN

BINNENLANDSCHE LEENING 5 %

van 2,500,000,000 franken, met premie.

KAPITAAL: De leening bedraagt 2 1/2 milliards franken vertegenwoordigd door 5,000,000 obligatiën van 500 franken ieder, verdeeld in 5 reeksen van 1,000,000 titels.

INTEREST: De obligatiën worden uitgegeven met genot van interest van af 15de Mei 1920. De interest is bepaald op 5 % 's jaars, betaalbaar bij halfjarige koepons van fr. 12,50, den 15^{en} Mei en den 15^{en} November, en waarvan de eerste vervalt den 15^{en} November 1920.

De titels houden op interest voort te brengen van af den dag voor hunne terugbetaling vastgesteld.

AFLOSSING: De aflossing der leening zal geschieden in 75 jaren bij middel van trekkingen; de trekkingen zullen plaats grijpen ieder jaar, den 1^{en} Maart en voor de eerste maal den 1^{en} Maart 1921. De titels zullen tot terugbetaling geroepen worden bij groep van 50 obligatiën; ieder jaar zal voor elke reeds een gelijk getal groepen door de trekking aangeduid worden.

De uitgeloten titels zullen terugbetaald worden met eene premie van 50 % dus aan 750 frank voor eene obligatie van 500 frank.

De terugbetaling geschiedt den 15^{en} Mei volgens op de trekking; de uitgeloten obligatiën hebben recht op den koepon die op dien datum vervalt.

De Staat ontzigt zich het recht over te gaan tot alle vervroegde terugbetaling vóór 15^{en} Mei 1940. Van dien datum af voorbehoudt de Staat zich het recht over te gaan tot vervroegde terugbetaling der nog in omloop blijvende obligatiën; in zulk geval zullen de titels allen terug betaald worden aan dezelfde som, het is te zeggen, het kapitaal van 500 frank vermeerderd met de middelmatige waarde der premien teruggebracht, aan de tax van 5 %, tot den datum vastgesteld voor de vervroegde terugbetaling.

De interest en de aflossingspremie worden vrijgesteld van de huidige of toekomstige belastingen.

De openbare inschrijving zal geopend zijn van den

Donderdag 12^{en} Februari tot - en inbegrepen - den Zaterdag 6^{en} Maart.

Uitgevingsprijs: 499 fr. per titel, betaalbaar als volgt:

100 fr. bij de inschrijving.

399 fr. den 15^{en} Mei 1920.

Mochten de inschrijvingen het getal der uit te geven titels overtreffen, dan zal er tot verdeling overgegaan worden.

De binnen de vijf dagen niet verrichte stortingen zullen met interest berekend aan 6 % vermeerderd worden. Er zal aan de inschrijvers bij hunne tweede storting, het is te zeggen den 15^{en} Mei 1920, een voorloopige titel overhandige worden, voorzien van twee halfjarige interestkoepons beurtelings vervallend den 15^{en} November 1920 en den 15^{en} Mei 1921.

De voorloopige titels zullen deelnemer aan de trekking van 1sten Maart 1921; zij zullen geruild worden, zonder overeenkomst van nummers, tegen bestendige obligatiën die alleen zullen deelnemen aan de trekking van 1sten Maart 1922 en aan de volgende trekkingen.

MEN SCHRIJFT IN KOSTELOOS:

bij de Bank « CRÉDIT FONCIER D'ANVERS », Rousseleestraat 25 ISEGHEM.

BULTIYN VAN INSCHRIJVING.

De ondergeteekende

wonende te _____ straat, n^o _____

begeert een abonnement op de Gazette « De Isegheenaar » voor het jaar 1920. Bedrag 6 fr.

HANDTEKEN,

N. B. Gelief a. u. b, bultijn uit te snijden en te zenden bij den drukker-uitgever J. DE BUSSCHERE BONTE, Rousseleestraat 95 Isegheem.

**Opening der Nijverheidsschool
te ISEGHEM.**

De inschrijving voor de lessen van teekenen, rekenen, meetkunde, Fransch-Engelsch en Duitscheer, boekhouden en stoomtuigleiding zal plaats hebben binnen de lokalen der Nijverheidsschool, de Pelichystraat, op Zondag 8 Februari van 9 tot 10 ure voormiddag.
De bestuurder,
J. VERCOOTERE.

Met dezen breng ik het publiek ter kennis dat ik mij kom te vestigen als **MEESTER-KLEERMAKER**

In volle vertrouwen zal ik goed en verzorgd werk leveren tot ieders voldoening, volgens de laatste modellen.

Snpoedige bediening.

ROBERT MAES,
Marktstraat, 44, IsegheM.

BENEVOL — SPIRITISME.

(Verooly)

In een vorig nummer sprak « De Isegheenaar » van de uiterst beroemde Miss Florence Cook die drie jaar lang, de schim of den geest van Katie King deed verschijnen voor den wereld-beroemden professor Crookes en meer anderen. Na drie jaar nam de geest afscheid na aan haren medium Miss Cook een klinkenden afscheidsozen te hebben gegeven. Gelukkig kwam de geest weder in 1879 en 1880 en gaf eene reeks zittingen. Doch eenige heeren kroegen achterdocht: niet heel galant wat ze deden! In de Séance van 7 Januari 1880, sprongen ze onverwachts naar den schim toe en stekten den geest bij lijf en ziel vast: hij had vel en beenen lijk de allereerste mensch en was niemand anders dan Florence Cook zelve, in levende lijve, onderbusschen Madame Corner geworden. — Hoe een geleerde en verstandig mensch lijk professor Crookes zich algelijc drie jaar lang bij den neus liet leiden door een meiske van 20 jaar oud!...

Miller was ook medium en hij had zoo verbanden veel parisprijs dat hij drie, zelf vier geesten tegelijc deed opkomen. Een keer, waarschijnlijk bedwelm door zijn eigen succes, had hij eenige stukken lijn neteldoek van fosfor doorgetrokken, achtergelaten in den toilet kamer zijner geesten. Bij naer onderzoek ontdekte men allerlei goochelgode: verkenblazen, gefosphoreerd neteldoek, witte en zwarte miskers, haarden, snorren enz.

Buguet was schimneefotograaf te Parijs. Mitsgaders een bepaald sommeken te betalen — die mensch kon niet gratis werken — kon eenieder het portret hebben zijner afgestorven bloedverwanten. Zoo kwam een kruidenier van Montreuil-sur-Mer het portret bestellen van zijn elfjarig kind dat overleden was. Een medium riep den geest op van het kind en Buguet photographeerde. Kort nadien kwam de kruidenier het gevraagde beeld. Zijn kind moest in de andere wereld fel gegrooid zijn, aangezien het op zijn portret, een flinke vant was geworden van rond de vijftig jaar. De kruidenier nam de grap kwalijk op en spande een proces in tegen Buguet. Vandaar een onderzoek door de heeren van het parquet die ontdekten allerlei poppen in lijkkleed en een aantal koppen van oude photographieën afgeknipt en op karton geplakt. Het gebruik daarvan was klaar. Voor slot van rekening kreeg Buguet als aftroggelaar, een jaar gevang en 500 frs boete.

Nog veel dergelijke gevallen zouden wij kunnen aanhalen. Maar we peizn dat de hier bo-en aangehaalde feiten voldoende zijn om te houden staan dat vele zoogezegde mediums of geesten oproepers anders niet zijn dan rappe goochelaars of grappmakers. Ten andere, meermalen hebben rijke lieden ene premie uitgeloofd aan den medium die in bepaalde voorwaarden zijne kunstgrepen zou uitwerken. Nooit wierd dergelijke voorstel aanvaard oftevel de medium mislukte. In 1818 toen de beruchte medium Eusapia Paladino te Parijs verbleef, beloofden de heeren Gustaaf Le Bon, Darieux en prins Roland Bonaparte 3000 frs voor den medium die in volle of te plaatsen in voldoende klarte op eene andere zonder stoffelijke aanraking.

Na verscheidene maanden wachtns wierd de prijskamp gesloten: geen een medium had zich aangeboden.

Te naeste keer spreken wij over echt spiritisme en gaven terzelfvertyds het oordeel van de kerke.

OUD-STRIJDERSBOND — ISEGHEM.

Feestzaal "ONS GILOENHUIS",
OPVOERING VAN

DOLLE HANS

door FABRICIUS.

Nederlandsch Indisch Soldatendrama opgevoerd door het Kunstgezelschap van den V. O. S. bestaande uit Kunstenaars van den Nederlandschen Schouwburg van Gent onder de leiding van Staf Bruggen.

Gezien den overgrooten bijval en om te beantwoorden aan de talrijke aanvragen der tooneelliefhebbers van den ombrek werd er besloten het stuk boven de twee reeds aangekondigde AVONDVERTOONINGEN van Zondag 15 en Maandag 16 Februari, eene

DAGVERTOONING
te geven op ZONDAG 15 FEBRUARI.

Bureel om 6 ure. — Gordijn om 7 ure.
PRIJZENDER PLAATSEN: Voorbehoudene 5.00 fr.
Eerste pl. 3 fr. — Tweede pl. 2 fr. — Derde pl. 1 fr.

Kaarten zijn op voorhand te bekomen ter drukkerijen Nonkel-Strobbe-Vandommele.

Er worden niet meer kaarten verkocht dan er plaatsen beschikbaar zijn. — Men zorge dus in tijds.

**STADSFANFAREN - ISEGHEM
- MUZIEKCONCERT -**

door leden der Maatschappij
op ZONDAG 22 FEBRUARI 1920
om 5 ure, in den GOUDEN LEEUW
Voorbehoudene plaatsen 2 fr., Tweede 1 fr.
Kaarten zijn van heden af te bekomen bij
M. J. VERHAMME, Marktstraat

MARKTPRIJZEN.

KORTRIJK, 2 Feb. — Haver, 100 tot 105, peerdeboonen, 90 tot 95; aardappelen, 19 tot 20; koolzaadolie, 500 tot 505; lijnzaadolie, 500 tot 505; koolzaad, 200; lijnzaad, 205; koolzaadkookken, 57 tot 57; sodanitraat, 125; ammoniaksulfaat, 200; chicorei 550 tot 600; duivenboonen, 68 tot 70; hooi 32 tot 37; strooi, 23 tot 26.

Vee: koeien, 12; veerzen, 10; stieren 6; ossen, 9.

Gevraagd in belangrijke Schoenfabriek

te Thielt, MEESTERGAST, als werkuutgever, vlaamsch en fransch. Goed op de hoogte van 't Patronenmaken. — Schrijven naar 't bureel van 't blad *De Isegheenaar*.

Gevraagd goede en deftige Meid

kunnende wel burgerskeuken. GOEDE LOON. Onnooijg zich aan te bieden zonder goede getuigschriften of aanbevelingen — Zich te wenden ten bureele van dit blad.

OPENBARE VERKOOPING
van een nieuwgemaakt

WOONHUIS
dienstig voor Beenhouwerij
te ISEGHEM, Hondstraat.

De Notaris VANDEMOORTELE verblijvende te IsegheM, zal openbaarlijc te koop bieden, het volgende goed:

STAD ISEGHEM. — Hondstraat.

Een nieuwgemaakt zeer gerievig Woonhuis, ten dienste van een beenhouwerij, met afhankelijkheden en 1 are 34 centiare erve, gekend ten kadaster sectie A, nummer 66 b, palende zuid de Hondstraat, en noord met uitgang in de Statiestraat.

Bewoond door MICHEL DRIESENS, tot 1 Maart 1920,

1/2 0/0 instelpenning.

ZITDAGEN:

INSTEL Vrijdag 13 Februari 1920,
OVERSLAG Vrijdag 27 Februari 1920,
telkens om 3 ure namiddag, in de gehoorzaal van het Vrederegerecht, IN DEN HERT, te IsegheM, Marktstraat.

UURWERKEN
JUWEELEN, — BRILLEN
—
PHONOGRAPHERS
OP ZONDAG 15 FEBRUARI

HEROPENING

van het huis

ROOSEMAES
29, Roussellarestraat, ISEGHEM.

Opvolger **A. MOENAERT**

Groote keus nieuwe artikelen
Bijzonder werkhuis voor herstellingen

CRÉDIT FONCIER D'ANVERS

Naamlooze Maatschappij — Kapitaal 3.000.000
Sparboekjes 3.60 0/0, Reestboekjes 4 0/0, 4.25 0/0 en 4.50 0/0, vrij van lasten.

DEPOTREKENINGEN AAN ZEER VOORDEELIGE VOORWAARDEN
Deze Bank aanveerd reeds de inschrijvingen
op de BELGISCHE BINNENLANDSCHE LEENING
OBLIGATIEN van 500 fr. welke uitbetaalbaar zijn, met eene premie van 50 0/0, 't zij aan 750 fr.
Verdere inlichtingen kan men bekomen bij

M. PH. VERBEKE, BESTUURDER,
Roussellarestraat, 25, ISEGHEM.

BOEK- en STEENDRUKKERIJ
J. DE BUSSCHERE-BONTE

Bureel der Gazette « DE ISEGHEMNAAR »

- Affiches met plans voor verkooppingen
- Programma's voor Feesten
- Facturen, Memorandums
- Hoofden van Brieven, Enveloppen
- Spijskaarten, Trouwbrieven, Rouwbrieven
- Doodsantjes met portretten, enz.
- Alle slach van Etiquetten voor Wijnen,
- Likeuren, Chocolat, Chicorei, Tabak, enz.

FABRIEK van PAPIEREN ZAKKEN

Registers, Bareelgerief, Enballage Papier, Fantaisieartikelen, Miroquinerie, enz.

Boekhandl J. DE BUSSCHERE-BONTE
Roussellarestraat, 95, ISEGHEM.

BOEKENNIEUWS

Kom te Verschijnen:
« Les Grands Belges » eene merkwaardige reeks van kleine uitgaven met portret, in 't fransch opgesteld en de levensbeschrijving bevattende van de beste en de gewaardeerste Belgische schrijvers en kunstenaars. Onder deze uitgaven zagen reeds het licht de volgende levenschetsen:

- 1 fr. per aflevering.
1° Emiel Verhaeren	door	A. GOFFIN
2° Constantin Meunier	>	M. DEVIGNE
3° Guido Gezelle	>	MAY. DE RUDDER
4° Adolf Quetelet	>	VAN DRUNEN
5° Roland de Lassus	>	CLOSSON
6° Thomas Vinçotte	>	DEVIGNE

Ook verschenen:
Les leçons morales de la guerre, A. Vermeersch, S. J. met voorwoord door den Heer Emiel Beco Gouverneur der provincie Brabant.

La Croisade entreprise contre les mauvais cinémas pendant la guerre door Emiel Beco, Gouverneur der provincie Brabant.

La leçon de la guerre au point de vue des habitations à bon marché.

Avant-projet de loi sur l'apprentissage obligatoire door Albert Soenens.

PIANOS

Verkoop — Verhuring
Verwisseling
— Stemming —
— en Herstellingen van
allen aard.

GROOTE KEUS VAN

→ **SPREEKMACHIENEN** ←
en phonographe platen

Muziek- en Muziekinstrumenten
Harmonicas in 't groot en in 't klein

BIJ
J. Clement-Clement
20, Gentstraat, ISEGHEM.

LEDERHANDEL
VALÈRE LARIDON

Koornmarkt, 15, ISEGHEM.

- CROUPONS — HALZEN — FLANKEN —
- BOX CALF, ZWART EN GEKLEURD
- BANDEN BOX CALF.
- CHEVREUX — GRISON — ZWART EN
- IN ALLE KLEUREN.
- POULAINS CHEVREUX — BANDES VERNIS
- CHEVREUX VERNIS — DAIMS.
- VOBRINGEN — COUTILS — RINGEN
- HAKEN — LETSEN, enz ..

Alle Schoenmakersbenodigheden.

Agent der
Schrijfmachiemen "UNDERWOOD",

BRAND- en ONGEVALVERZEKERINGEN
"Les Patrons Réunis",

BELGISCH MAATSCHAPPIJ van eersten rang
gesticht in 1887.

IN DE PLASTRON

Raymond Maes-Geldhof

Marktstraat, 44, ISEGHEM.

SCHOONE KEUS VAN

MANS- EN VROUWSTOFFEN
Ellegoederen

Witte en Fantasieartikelen

Bijzonder assortiment van
HEMDEN, COLS en PLASTRONS
COMMUNIEARTIKELEN

ANTWERPEN'S
BOUW- & HYPOTHEEK BANK

Naamlooze Maatschappij.

Maatschappelijc Kapitaal: 5,000,000 frank.
Zetel: N° 13, Twaalfmiandestraat, ANTWERPEN.

Waarom uw spaargeld onnuttig in huis bewaren of in roekelooze hooge winstgevende speculatiën plaatsen, wanneer ge zonder waardevermindering voor uw kapitaal te vreezen, uw geld, terugbetaalbaar op zicht, aan 3.60 % 's jaars of vóór 5 tot 10 jaar aan 4 % 's jaars kunt uitzetten.

De zekerheid dat uwe spaarpenningen te allen tijde onverminderd behouden blijven in aanmerking genomen betalen wij onder dit oogpunt de hoogste interesten.

Uwe geldplaatsingen worden uitgezet op vaste goederen, aan openbare besturen, enz.

Wend U in vertrouwen tot onze Agenten uwer streek; zij zullen U alle gewenschte uitleggingen nopens SPAARBOEKJES, KASBONS & OBLIGATIEN verstrekken.

AGENTEN:

Mr Florant Behaeghe-Mulier
Gemeenteontvanger,
Van den Bogaerdeaan, 13, IsegheM.

Mr Achille Tanghe
Hoofdonderwijzer, Emelghem.

Mr Jules Oost
Handelaar, Winkel St Eloi.

Abonneert u op
DE ISEGHEMNAAR.

CIGAREN

in 't GROOT en in 't KLEIN
der bijzonderste en best gekende merken

TE VERKRIJGEN BIJ

Ach. De Gazelle-Vynch

Roussellarestraat, 109-III, ISEGHEM.

IN DE GOUDEN PLUIM

Cyrille Sintobin-Vandommele
de Pelichystraat, 25, ISEGHEM

FABRIEK VAN

Gemaakte Vrouw- en Kinderkleederen

Groote keus voor alle slach van witte roks,
satine laine, moirette en zijde

— WITTE en GEKLEURDE MANSHEMDEN —
ELLEGOEDEREN, enz.

Huis Ed. MAES-NAERT

GEDIPLOMEERDE GOUDSMID

Gentstraat, 4, ISEGHEM

— (recht op de Marktstraat) —

VERKOOP VAN

Alle slach van Juwelen
UURWERKEN

voor Heeren en Damen in goud, zilver en nickel
Slingeruurwerken, Regulateurs, Revailles
Groote keus van Ringen en Kettingen

TROUWRINGEN aan voordeelige prijzen

HERSTELLINGEN

van Uurwerken, Goud en Zilveren Juwelen

DEVIS en TEEKENING worden op vraag gemaakt

van goud- zilveren en diamanten PARUREN

OPSCHRIFTEN en NAAMLETTERS

WORDEN GEGRAVEERD

ALLES WORDT TEN HUIZE

— IN VOLLE VERTROUWEN AFGEWERKT. —